

**PROGRAM OCHRONY POWIETRZA
DLA STREFY MIASTO OLSZTYN
ZE WZGLĘDU NA PRZEKROCZENIE
POZIOMU DOPUSZCZALNEGO PYŁU PM10**

Pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu oraz inne informacje w zakresie określonym w art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Olsztyn, 2016 r.

Zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r. poz. 353, ze zm.), Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zobowiązany jest do sporządzenia podsumowania zawierającego uzasadnienie wyboru przyjętego „Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10”, w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione poszczególne punkty ust. 3 przytoczonego artykułu.

1. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

„Program ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10” opracowany został w związku z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników 24h w 2014 r. Podstawowym dokumentem wskazującym na konieczność wykonania Programu ochrony powietrza w strefie miasto Olsztyn jest ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za 2014 rok, wykonana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie, w których strefa ta została zakwalifikowana do klasy C pod względem ochrony zdrowia mieszkańców. Program ochrony powietrza jest dokumentem który, wskazuje istotne powody (źródła) występowania przekroczeń zanieczyszczeń powietrza pyłem zawieszonym PM10 oraz określa skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje obniżenie poziomu zanieczyszczeń co najmniej do poziomu dopuszczalnego. Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu ochrony powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w mieście. Realizacja zadań wynikających z Programu ochrony powietrza ma na celu zmniejszenie stężeń substancji zanieczyszczającej w powietrzu w danej strefie do poziomu dopuszczalnego i utrzymywania jej na takim lub niższym poziomie.

Zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.) oceny jakości powietrza dokonuje się w strefach. Stosownie do art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.) wojewódzki inspektor ochrony środowiska, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji dokonuje klasyfikacji stref. Wyniki oceny oraz klasyfikację stref, o których mowa w art. 89 ust. 1, wojewódzki inspektor ochrony środowiska niezwłocznie przekazuje zarządowi województwa (art. 89 ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska*).

W myśl ww. art. 89 ust. 1a, Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska pismem z dnia 29.04.2015 r. przekazał Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego „Ocenę roczną jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2014”. Następnie w dniu 26 sierpnia 2015 r. Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska przekazał do tut. Organu zaktualizowaną „Ocenę roczną jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2014”. W opracowaniu zmianie uległy zapisy dotyczące

oceny jakości powietrza w strefie miasto Olsztyn dotyczące klasyfikacji strefy pod kątem zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10 i benzo(a)pirenem w pyłe zawieszonym PM10. W obydwu przypadkach klasę strefy zmieniono z klasy A na klasę C. Zgodnie z informacją zawartą w ww. piśmie W-MWIOŚ zmiany wprowadzone zostały w związku z weryfikacją serii pomiarowych na poziomie krajowym. Wyniki pomiarów zawarte w opracowaniu wykazały, że w 2014 roku wystąpiły przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 w strefie miasto Olsztyn.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. *w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031)* zostały przyjęte dwa poziomy dopuszczalne pyłu zawieszzonego PM10: średni roczny ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) i średni dobowy ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, dopuszczalne jest przekroczenie w 35 dobach na rok), a także średni dobowy poziom informowania ($200 \mu\text{g}/\text{m}^3$) i średni dobowy poziom alarmowy ($300 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Przyjęcie takich poziomów wskazuje, iż pył zawieszony PM10 jest groźny dla zdrowia ludzi w trakcie krótkotrwałego, dobowego oddziaływania.

Zgodnie z art. 91 ust. 1 i 5 ustawy *Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016 r., poz. 672, z późn. zm.)* dla stref, w których poziom substancji przekracza poziom dopuszczalny bądź docelowy, zarząd województwa, w terminie 15 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref, opracowuje i przedstawia do zaopiniowania właściwym wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast i starostom projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza, mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych/docelowych substancji w powietrzu.

Stosownie natomiast do art. 91 ust. 3 ustawy *Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.)* Sejmik województwa, w terminie 18 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref, określa, w drodze uchwały, program ochrony powietrza, którego integralną częścią jest plan działań krótkoterminowych (zgodnie z art. 91 ust. 3a POŚ).

Jednocześnie, zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2012 r. *o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 460)* dla stref, w których przekraczane są poziomy dopuszczalne oraz poziomy docelowe, dla których przed dniem wejścia w życie wyżej cytowanej ustawy nie opracowano programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych, o których mowa w art. 91 oraz art. 92 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie wyżej cytowanej ustawy sejmik województwa uchwała programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych dla danych stref w celu osiągnięcia wymaganych poziomów substancji w powietrzu.

W celu realizacji powyższego zadania został ogłoszony i rozstrzygnięty przetarg nieograniczony, w wyniku którego w dniu 11 stycznia 2016 r. zawarto umowę nr O-II,2151,1,2016, pomiędzy Województwem Warmińsko-Mazurskim a wykonawcą – Biurem Studiów i Pomiarów Proekologicznych „EKOMETRIA” sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, na opracowanie projektu „Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10”.

Działania wytypowane do wdrożenia w ramach Programu Ochrony Powietrza są rezultatem licznych analiz zmierzających do wskazania najlepszych, skutecznych

rozwiązań mających na celu obniżenie stężeń pyłu zawieszonego PM10 i B(a)P w strefie. Rozpatrywane koncepcje pozwoliły na sformułowanie szeregu wniosków, z których część nie została przyjęta do realizacji, ponieważ analizy modelowe, ale również analizy społeczne i gospodarcze wykazały, iż niektóre przedsięwzięcia okazałyby się nieopłacalne lub trudne do zrealizowania.

Poniżej przedstawiono przykłady tego typu działań:

1. Ograniczenie ogrzewania indywidualnego w czasie niekorzystnych sytuacji meteorologicznych – odrzucone ze względów społecznych i logistycznych.
2. Całkowity zakaz stosowania paliwa stałego w indywidualnych systemach ogrzewania – odrzucone ze względów społecznych.
3. Całkowity zakaz wjazdu samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 t do centrum miasta – obecnie niemożliwe ze względu na brak alternatywnych tras tranzytowych.
4. Wprowadzenie odpowiednich uregulowań prawnych związanych z zamieszkiwaniem na terenach miejskich ogródków działkowych. Zabudowania znajdujące się na terenach ogródków działkowych coraz częściej są zamieszkiwane przez cały rok i muszą być w jakiś sposób ogrzewane. Można przypuszczać, iż najczęściej są ogrzewane za pomocą niskiej jakości paliw stałych (w tym odpadów) w paleniskach o niskiej sprawności, a taki sposób ogrzewania jest podstawową przyczyną wysokiej emisji zanieczyszczeń – odrzucone ze względu na brak podstaw prawnych.
5. Podwyższenie podatków na paliwa stałe – niemożliwe do wykonania na szczeblu lokalnym.

2. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Postanowienia zawarte w projekcie dokumentu: „Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10” stwarzają możliwość oddziaływania na wszystkie aspekty środowiska oraz mogą stwarzać ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko lub też realizacja postanowień tego dokumentu może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Zgodnie z art. 46 i 47 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r. poz. 353, ze zm.), w trakcie przygotowania projektu „Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10”, przeprowadzono strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko tego dokumentu.

W myśl art. 53 powyższej ustawy organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, uzgadnia z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko „Programu...” jest zgodna z zapisami art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r. poz. 353, ze zm.). Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko został ustalony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie, pismem z dnia 08.12.2015 r. znak: WOOŚ.411.152.2015.MT oraz przez Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego pismem z dnia 22.12.2015 r. znak: ZNS.9082.2.196.2015.AZ.

Rolą Prognozy jest sprawdzenie, czy w przyjętych w projekcie Programu rozwiązaniach, zabezpieczony został we właściwy sposób interes środowiska przyrodniczego i kulturowego. Ma ona również wykazać, w jakim stopniu realizacja poszczególnych działań naprawczych zaproponowanych w Programie ochrony powietrza może wpływać na stan środowiska naturalnego, a także czy konieczne jest przyjęcie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań zaproponowanych działań na środowisko.

Prognoza zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- analizę i ocenę istniejącego stanu środowiska (powietrza atmosferycznego i obszarów objętych ochroną) oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,

- analizę i ocenę istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów chronionych,
- analizę i ocenę przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe; stałe i chwilowe na środowisko, a w szczególności na: ludzi, wodę, powietrze i powierzchnię ziemi z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na wymienione elementy,
- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Przeprowadzone analizy potwierdziły jednoznacznie, że realizacja działań zapisanych w „Programie...”, będzie miała pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego w strefie miasto Olsztyn. Nie podejmowanie żadnych działań naprawczych, oznaczać będzie dalszą zwiększoną emisję zanieczyszczeń do powietrza i pogarszanie jego jakości.

3. Opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Na mocy art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r. poz. 353, ze zm.) organ opracowujący projekt dokumentu, wymagający strategicznej oceny oddziaływania na środowisko poddaje ów projekt, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez właściwe organy, o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy.

Pismami z dnia 07.04.2016 r., znak: OŚ-PE.7011.14.2015 Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie i Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w sprawie wydania opinii, wymaganej w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko projektu dokumentu: „Program ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko tego Programu.

Pismem z dnia 19 kwietnia 2016 r., znak: WOOŚ.410.60.2016.MT Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie wydał pozytywną opinię, w której stwierdził m.in., że:

1. Przedłożony dokument spełnia kryteria formalne oraz merytoryczne, wymagane dla dokumentów o charakterze strategicznym.
2. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu wypełnia kryteria formalne i w większości merytoryczne nałożone w *art. 51 ust 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r. poz. 353, ze zm.)* oraz uwzględniła zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w uzgodnieniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie.
3. Dokument pozostaje zgodny z celami zawartymi w KPOP, który jako dokument strategiczny wyznacza cele i kierunki działań, konieczne do uwzględnienia, w szczególności na szczeblu lokalnym oraz w programach ochrony powietrza.
4. Nie występują zasadnicze przesłanki, które uniemożliwiłyby realizację zadań POP z punktu widzenia możliwego negatywnego oddziaływania na różne aspekty środowiska, w tym przyrodnicze.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie w swojej opinii zawarł uwagi, które zostały przedstawione w poniższej tabeli wraz informacją o sposobie ich uwzględnienia w Programie i Prognozie.

Uwagi i wnioski	Sposób uwzględnienia w dokumencie
<p>Rozdział 3.1.1.3. Uwarunkowania wynikające z planów miejscowych można byłoby uzupełnić o „Zintegrowany Program Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna” oraz Strategię Miejskiego Obszaru funkcjonalnego Olsztyna</p>	<p>Uwzględniono - „Zintegrowany Program Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna” jako szczegółowy dokument dotyczący tylko wydzielonej części strefy został uwzględniony w tabeli 14 - Działania naprawcze uwzględnione w Programie, wynikające z innych dokumentów strategicznych. Program uzupełniono o uwarunkowania wynikające ze Strategii Miejskiego Obszaru funkcjonalnego Olsztyna</p>
<p>W zakresie obniżenie emisji komunikacyjnej (realizacja inwestycji drogowych) można wskazać dodatkowo na dokument „Plan rozwoju sieci drogowej dróg wojewódzkich województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2012-2020 z perspektywą do roku 2030”</p>	<p>Uwzględniono – wskazano cytowany dokument</p>
<p>Z treści Programu wynika, że niektóre działania nie zostały wytypowane do wdrożenia, np. całkowity zakaz stosowania paliwa stałego w indywidualnych systemach ogrzewania – odrzucone ze względów społecznych; nowe kompetencje administracyjne wprowadzone ustawą z dnia 10.09.2015 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska z dn. 12.10.2015 r, Dz.U. z 2015 r. poz. 1593, art. 96 w brzmieniu: Sejmik województwa może, w drodze uchwały, w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko, wprowadzić ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (...) – pozwalają na takie regulacje, w związku z powyższym warto byłoby rozważyć pozostawienie takiej możliwości do wykorzystania na wypadek, gdyby z monitorowania Programu wynikało, że zachodzi potrzeba wprowadzenia tego rodzaju ograniczeń</p>	<p>Nie uwzględniono – w przypadku strefy miasto Olsztyn, gdzie: - poziom dopuszczalny dla średniego dobowego pyłu zawieszonego PM10 w 2014 r. został przekroczony jedynie o 0,7 µg/m³ (przy dopuszczalnych 50 µg/m³) oraz o jeden dzień (przy dopuszczalnych 35 dniach), a 5 lat wcześniej oraz w 2015 r. nie był przekroczony, - w latach 2009-15 nie został również przekroczony poziom dopuszczalny średnio roczny pyłu zawieszonego PM10, - w obszarze przekroczeń pyłu zawieszonego PM10 stwierdzono, że odpowiada za nie tylko emisja powierzchniowa (ogrzewanie indywidualne), ale również emisja liniowa i napływ, a sam obszar jest zlokalizowany w Śródmieściu, nie byłoby zasadne ustanawianie dla całej strefy zakazu spalania paliw stałych.</p>
<p>Zasadą jest (wręcz wymaganiem), aby we wszelkich dokumentach odwoływać się do jednolitych tekstów ustaw – np. często cytowana w Prognozie ustawa z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U.</p>	<p>Uwzględniono – zapisy poprawiono</p>

Uwagi i wnioski	Sposób uwzględnienia w dokumencie
z 2016 r., poz. 353, ze zm.), ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 486)	

Pismem z dnia 06 maja 2016 r., znak: ZNS.9022.2.36.2016.AZ Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pozytywnie zaopiniował projekt „Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10”. W ocenie WMPWIS realizacja Programu przeprowadzona przy zastosowaniu środków ochronnych oraz procedur z zakresu ochrony środowiska i zdrowia ludzi, przyczyni się do poprawy stanu sanitarnego miasta Olsztyna. Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny nie wniósł żadnych uwag do „Programu...”, ani do Prognozy oceny oddziaływania na środowisko tego Programu.

4. Uwagi i wnioski.

Stosownie do art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r. poz. 353, ze zm.), w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko ww. dokumentów zapewniona została możliwość udziału społeczeństwa, zgodnie z przepisami działu III rozdział 1 i 3 tej ustawy.

W ramach konsultacji społecznych projektów Programu i Prognozy wpłynęły następujące uwagi i wnioski:

1. Grzegorz Myka - Kierownik Działu ds. Ochrony Środowiska i Laboratorium MPEC Spółka z o.o. w Olsztynie

Uwagi i wnioski	Sposób uwzględnienia w dokumencie
<p>Proponujemy dopisanie na stronie 65 w działaniu szóstym analogicznego zapisu jaki znajduje się w obowiązującym Programie Ochrony Powietrza ze względu na b(a)p, tj.: Zaopatrzenie w ciepło projektowanej zabudowy należy realizować w pierwszej kolejności z sieci ciepłej poprzez jej rozbudowę, natomiast przy braku takiej możliwości – indywidualnie, w oparciu o niskoemisyjne źródła energii, wyklucza się wykorzystanie węgla lub paliw węglopodobnych. Ww. ma uzasadnienie ekologiczne a ponadto pozwoli na uzyskanie spójności obydwu POP – co pozwoli uporządkować ww. kwestię i ułatwi monitorowanie wdrażania obydwu planów.</p>	<p>Uwzględniono częściowo – w dokumencie wprowadzono zapis zbliżony w treści do zaproponowanego.</p>

2. Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Uwagi i wnioski	Sposób uwzględnienia w dokumencie
<p>Dlaczego nie są planowane żadne dodatkowe punkty pomiaru? (jeżeli zrozumiałam jest tylko jeden, jeżeli tak to nie daje żadnego wiarygodnej informacji?) To pozwoliłoby dodać dodatkową weryfikację i odejść od modelowania opartego na tezach nt. tego ile emitują poszczególne zakłady (np. Michelin).</p>	<p>Za monitoring środowiska (w tym powietrza) odpowiadają organa Inspekcji Ochrony Środowiska (art. 24 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska). „Państwowy monitoring środowiska jest realizowany na podstawie: - wieloletnich programów państwowego monitoringu środowiska, opracowanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez ministra właściwego do spraw środowiska, - wojewódzkich programów monitoringu opracowanych przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska”.</p>

Uwagi i wnioski	Sposób uwzględnienia w dokumencie
<p>Czy Urząd Marszałkowski może odnieść się do przedstawionych przez Urząd Miasta prognoz ruchu, które przewidują jego dramatyczne zwiększenie przez dzielnice, które obecnie mają przekroczone normy: http://www.konsultacje.olsztyn.eu/konsultacje/opis/przebudowa-al-sybirakow-w-olsztynie-oraz-wiaduktu-na-ul-limanowskiego http://www.konsultacje.olsztyn.eu/kcfinder/upload/files/Zadanie%20II_SDR.pdf</p>	<p>Wzrost natężenia ruchu, szczególnie w miastach jest od wielu lat tendencją stałą i nie mającą związku z budową/rozbudową dróg.</p> <p>Natomiast według informacji na temat wspomnianych inwestycji mają one m. in. na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydzielenie buspasów, - budowę nowych zatok i zjazdów przy przystankach autobusowych, - budowę nowych obustronnych chodników wraz ze ścieżką rowerową, przejść dla pieszych oraz sygnalizacji świetlnej, - budowę parkingu P&R, parking na miejscu ogródków działkowych na 244 samochody i 17 autobusów, - budowę systemu informującego pasażerów, - budowę nowego oświetlenia drogi, zagospodarowania terenu małą architekturą - śmietniki, zieleń, oznakowanie, - uwzględnienie przebiegu linii tramwajowej na wiadukcie nad koleją w ciągu ul. Limanowskiego do planowanej w przyszłości budowy linii tramwajowej (2 tory). <p>Wszystkie powyższe działania przyczynią się do rozwoju komunikacji zbiorowej oraz alternatywnej (pieszej i rowerowej), co może wpłynąć na zmianę sposobu przemieszczania się mieszkańców Olsztyna i rezygnację z poruszania się samochodem osobowym. Upłynnienie jazdy, lepsze nawierzchnie dróg mimo wzrostu natężenia ruchu również wpływają na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.</p>
<p>Dlaczego nie przewiduje się próby korelacji pomiędzy ruchem samochodowym, a zanieczyszczeniem? Olsztyn posiada dokładne statystyki ruchu dzięki systemowi ITS.</p>	<p>W Programie uwzględniono pomiary ruchu z ITS – pozwoliły one na dokładne wyznaczenie emisji liniowej pyłu zawieszonego PM10 (rozdział 3.2.2.3 w POP) w Olsztynie i wskazanie, iż w obszarze przekroczeń za wysokie stężenia pyłu odpowiada również emisja liniowa (rysunek 42).</p>

3. Miasto Olsztyn, Wydział Środowiska

Uwagi i wnioski	Sposób uwzględnienia w dokumencie
<p>Proponuję, żeby w Programie przede wszystkim uwzględnić zadania zawarte w „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Olsztyna” przyjętym uchwałą X/110/15 z dnia 27.05.2015 Rady Miasta Olsztyna, zmienionym uchwałą XXI/304/16 z dnia 30.03.2016 Rady Miasta Olsztyna, m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - termomodernizację obiektów użyteczności publicznej, - termomodernizację zasobu komunalnego gminy (jako takiego, na który Gmina ma największy wpływ, w przeciwieństwie do posiadaczy mieszkań i domów prywatnych) 	<p>W harmonogramie rzeczowo-finansowym, w zadaniu pierwszym b jest zapis o termomodernizacji budynków. Jednak należy wziąć pod uwagę, iż termomodernizacja bez likwidacji ogrzewania opartego na paliwie stałym daje niewielki efekt ekologiczny jeżeli chodzi o pył zawieszony PM10 i B(a)P. Oczywiście z punktu widzenia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, gdzie wskaźnikiem ekologicznym jest obniżenie emisji CO2 termomodernizacje są bardziej efektywne.</p>
<p>W zakresie transportu publicznego oraz zieleni miejskiej w mieście Olsztynie tym zakresem administruje Zarząd Dróg, Zieleni i Transportu w Olsztynie</p>	<p>Nie uwzględniono - program ochrony powietrza jako akt prawa miejscowego (art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.)) powinien zawierać normy generalne, określające adresata jako element klasy podmiotów wyodrębnionych ze względu na posiadanie wspólnej cechy lub zespołu cech. Nie może zawierać konkretnych nazw podmiotów, stąd określenia takie jak: Organ wykonawczy gminy (jednostka koordynująca działania), zarządcy dróg, zarządca zieleni.</p>
<p>Prośba o dopisanie w harmonogramie rzeczowo-finansowym zadania związanego z wymianą starych, niskosprawnych kotłów i termomodernizacją budynków użyteczności publicznej</p>	<p>Uwzględniono – dopisano budynki użyteczności publicznej.</p>
<p>Pozostałe uwagi zostały powtórzone w opinii Prezydenta Miasta Olsztyna, więc sposób ich uwzględnienia został opisany w tabeli poniżej.</p>	

Na podstawie art. 91 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.) Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego pismem z dnia z dnia 25.05.2016 r. znak: OŚ-PE.7011.14.2015 zwrócił się do Prezydenta Olsztyna o zaopiniowanie projektu „Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10”.

Opinie oraz merytoryczne uwagi do projektu dokumentu, które Prezydent Miasta zawarł w swojej opinii wraz ze sposobem uwzględnienia w projekcie Programu zamieszczono w tabeli poniżej.

Lp.	Treść uwagi/wniosku	Odniesienie do uwag/wniosków
1	Str. 42 – Prognozowany poziom substancji w przypadku niepodejmowania dodatkowych działań – opisany przypadek nie obejmuje wariantu bezinwestycyjnego, gdyż planowane zmiany dotyczące budowy obwodnicy miasta Olsztyna oraz związanymi z nimi drogami dojazdowymi, inwestycje związane z rozbudową transportu tramwajowego, zakup taboru tramwajowego i niskoemisyjnego taboru autobusowego, a także działania związane ze zmianami w organizacji ruchu poprzez rozbudowę ITS i ograniczenie ruchu w centrum miasta znacząco wpłyną na obniżenie emisji ze źródeł komunikacyjnych. Zatem jest prośba o analizę rzeczywistego wariantu 0.	Uwzględniono częściowo - W rozdziale 1. 4.5. zostały spełnione wymagania § 3 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1028), które wymaga wskazania prognozowanego poziomu substancji (pyłu zawieszonego PM10) w przypadku niepodejmowania dodatkowych działań <u>oprócz wymaganych przepisami prawa, czyli takich, które zapisane zostały w nowo przyjmowanych Dyrektywach (np. IED lub NEC) lub w ustawie Prawo Ochrony Środowiska lub rozporządzeniach.</u> Wskazane w uwadze działania nie są wymagane przepisami prawa stąd nie zostały w tym przypadku uwzględnione, co nie znaczy, że nie wpłyną na obniżenie stężenia pyłu w mieście. Działania te zostały uwzględnione w tabeli 10 - Prognozowany poziom pyłu zawieszonego PM10* w roku zakończenia POP po realizacji działań naprawczych w strefie miasto Olsztyn. Natomiast ponieważ nastąpiła pomyłka w opisie obu wymienionych wyżej prognoz, wprowadzono w nim odpowiednie poprawki.
2	Tabela nr 11 i 12 – Plany działań str. 50,76 oraz str.82 Źródła finansowania wskazane w ww. miejscach nie są adekwatne do środków faktycznie dostępnych dla miasta Olsztyna. Prośba o korektę zapisów, szczególnie jeżeli chodzi o finansowanie projektów dotyczących miejskiego transportu publicznego, np. Program Gazela-bis dostępna jest tylko dla miast subregionalnych, w ramach POiIŚ 2014-2020 miasto Olsztyn wyłączone jest z działania 6.1, działanie jest dostępne w ramach POPW 2014-2020.	Uwzględniono częściowo: W tabelach 11 i 12 przywołano działania wskazane w Krajowym Programie Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030) (KPOP), który obowiązuje od 1 października 2015 r. Autorzy Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn nie mają możliwości modyfikowania zapisów, które znalazły się w krajowym programie strategicznym. Zapisy te są wskazaniem dla samorządów co do kierunków działań, natomiast obowiązujące działania naprawcze zapisane zostały w rozdziale 1.5.3. Harmonogram rzeczowo-finansowy działań naprawczych zmierzających do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10. Zasady udzielania wsparcia oraz kryteria wyboru przedsięwzięć w Programach finansowych w ramach NFOŚiGW, mogą ulegać zmianie, stąd

Lp.	Treść uwagi/wniosku	Odniesienie do uwag/wniosków
		nie można wykluczyć, iż program Gazela będzie w przyszłości dostępny wyłącznie dla miast subregionalnych. Działanie 6.1 w ramach POiIŚ wykreślono.
3	Tabela nr 12 – Plany działań, str. 54 Prośba o ponowną analizę instytucji odpowiedzialnej za działanie, szczególnie pod kątem włączenia transportu kolejowego do obsługi transportu miejskiego, preferowanie transportu zbiorowego poprzez wpływanie na ceny przewozów pasażerów oraz wprowadzenia systemu wspólnego biletu na łączone podróże. Ze względu na znikome możliwości wprowadzenia takich rozwiązań przez zarządy transportu także kolejowego, gdyż wymaga to współpracy Zarządu Województwa i Gmin.	W tabelach 11 i 12 przywołano działania wskazane w Krajowym Programie Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030) (KPOP), który obowiązuje od 1 października 2015 r. Autorzy Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn nie mają możliwości modyfikowania zapisów, które znalazły się w krajowym programie strategicznym. Zapisy te są wskazaniem dla samorządów co do kierunków działań, natomiast obowiązujące działania naprawcze zapisane zostały w rozdziale 1.5.3. Harmonogram rzeczowo-finansowy działań naprawczych zmierzających do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10.
4	Harmonogram rzeczowo-finansowy działań naprawczych, działanie pierwsze stworzenie zachęt finansowych do zmiany sposobu ogrzewania, str. 59. W nawiązaniu do tabeli nr 12 w zakresie wprowadzania programów pomocy społecznej, warunków zakupu odpowiedniej jakości paliwa stałego w ramach udzielania gminnej pomocy społecznej. Obecnie Gmina nie ma możliwości przekazania dotacji (zachęty finansowe) w ww. zakresie oraz przełożenia na sprawdzanie jakości paliw.	Nie uwzględniono - Zapis w działaniu pierwszym a) harmonogramu określa, że działanie to można wykonać poprzez realizację uchwały gminy wdrażającej zachęty finansowe <u>mobilizujące do zmiany ogrzewania z paliw stałych na proekologiczne oraz określającej regulamin przyznawania dotacji celowych na modernizację budynków mieszkalnych jedno i wielorodzinnych oraz sukcesywne udzielanie dotacji końcowym odbiorcom</u> (odpowiednim podmiotom i osobom fizycznym) na wymianę starych niskosprawnych kotłów, pieców i palenisk zasilanych paliwem stałym na ogrzewanie proekologiczne w zabudowie wielorodzinnej i jednorodzinnej, w tym m.in. na: ogrzewanie z sieci ciepłowniczej, gazowe, elektryczne, pompy ciepła (lub inne źródła energii odnawialnej), kotły na paliwa stałe. Działanie to nie wskazuje aby udzielać dotacji na zakup paliw lub sprawdzać jakość paliw. W tabelach 11 i 12 przywołano działania wskazane w Krajowym Programie Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030) (KPOP), który obowiązuje od 1 października 2015 r. - zapisy w KPOP są wskazaniem dla samorządów co do kierunków możliwych działań.
5	Prośba o dopisanie w harmonogramie rzeczowo-finansowym zadania związanego z wymianą starych, niskosprawnych kotłów i termomodernizacją budynków użyteczności publicznej	Wyjaśnienie - Działanie 1 b) w harmonogramie brzmi: „Ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego w zasobie gminy (ok. 10 tys. m ²) – systematyczna wymiana starych niskosprawnych kotłów, pieców i palenisk zasilanych paliwem stałym na ogrzewanie proekologiczne w zabudowie wielorodzinnej zasobu mieszkaniowego gminy oraz

Lp.	Treść uwagi/wniosku	Odniesienie do uwag/wniosków
		<p>w budynkach użyteczności publicznej, w tym m.in. na: ogrzewanie z sieci ciepłowniczej, gazowe, elektryczne, pompy ciepła, (lub inne źródła energii odnawialnej), kotły na paliwa stałe** oraz termomodernizacja budynków.”</p>
6	<p>Działania wypisane z dokumentów strategicznych Miasta Olsztyna tj. „Zintegrowany Program Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna” są planowane do realizacji w okresach dłuższych niż 10 lat i są uzależnione od dostępnych środków w budżecie Miasta.</p>	<p>Wyjaśnienie – Wskazane w uwadze działania są wpisane w Programie jako działania wpływające na obniżenie emisji pyłu zawieszonego PM10 z terenu strefy, których realizacja wynika z lokalnych dokumentów strategicznych, a nie z Programu ochrony powietrza. Są to działania planowane lub już przygotowane, poddane analizie i przewidziane do realizacji, a także będące w trakcie realizacji, ale których realizacja zależy od zapisów w poszczególnych planach i programach.</p>
7	<p>Wskazany zakres modernizacji źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych został opracowany w oparciu o dane statystyczne i obejmuje cały zasób mieszkaniowy gminy nieprzyłączony do Miejskiej Sieci Ciepłowniczej. Wykonawca opracowania nie wskazał istniejącego źródła ogrzewania w/w lokali, w związku z tym nie jesteśmy w stanie stwierdzić, czy wymiana źródła jest opłacalna i sensowna z punktu widzenia redukcji pyłu PM10. Zakładając konieczność wymiany źródeł ogrzewania we wszystkich lokalach nie wyposażonych w centralne ogrzewanie (wymóg wynikający z harmonogramu rzeczowo-finansowego) istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że gmina będzie musiała wymienić/modernizować istniejące i sprawne instalacje ogrzewania elektrycznego lub gazowego, co w efekcie nie wpłynie na redukcję pyłu, a jedynie narazi gminę na dodatkowe koszty.</p>	<p>Uwzględniono - Metodyka wyznaczania emisji powierzchniowej w Programach ochrony powietrza nie wymaga przeprowadzania dokładnej (z adresami) inwentaryzacji budynków na danym obszarze. Wyznaczając emisję powierzchniową wykorzystano informacje o przebiegu sieci ciepłowniczej i gazowej, budynkach podłączonych do sieci ciepłowniczej (które zostały wyeliminowane), mapę budynków (z podaną liczbą kondygnacji) oraz dane zawarte w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Olsztyna, Studium uwarunkowań i kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego Olsztyna, Aktualizację Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Miasta Olsztyna oraz dane GUS. Tak więc wyznaczając emisję powierzchniową Wykonawca wziął pod uwagę fakt zaopatrzenia budynków w ciepło poprzez kotły gazowe oraz ogrzewanie elektryczne, a także olejowe, na drewno i pelety. Jedynie wyznaczając w harmonogramie powierzchnię mieszkań w zabudowie wielorodzinnej zasobu mieszkaniowego gminy oraz w budynkach użyteczności publicznej popełniono omyłkę, która została poprawiona. Ponadto w działaniu pierwszym wskazano, że wymianie podlegają wyłącznie stare, niskosprawnych kotły, piece i paleniska zasilane paliwem stałym.</p>
8	<p>Str. 65 – działanie szóste Prośba o skreślenie w pkt 1 tiret 1 i 4 – niespójne z innymi zapisami w projekcie „Programu...”, niemożliwe do zrealizowania ze względów społecznych. Tiret 10 – nowe brzmienie (aktualne zapisy w mpzp): „zaopatrzenie w ciepło</p>	<p>Uwzględniono częściowo – Tiret 1 dotyczący „układu zabudowy zapewniającego przewietrzanie miasta” – nie wykreślono, jest to zapis potrzebny i spójny z innymi zapisami w Programie Tiret 4 wykreślono Tiret 10 –w dokumencie wprowadzono zapis zbliżony w treści do zaproponowanego. Tiret 10, pkt. 2 – nie wykreślono, obowiązek</p>

Lp.	Treść uwagi/wniosku	Odniesienie do uwag/wniosków
	<p>projektowanej zabudowy należy realizować, w pierwszej kolejności, w oparciu o zasilanie z miejskiego systemu ciepłowniczego, dopuszcza się rozwiązania indywidualne pod warunkiem stosowania do celów grzewczych i technologicznych paliw charakteryzujących się wysokim stopniem sprawności, a także rozwiązania wykorzystujące energię elektryczną lub odnawialne źródła energii".</p> <p>Należy skreślić również pkt 2 – nie ma obowiązku opracowywania mpzp na obszarach przekroczeń wskazanych w „Programie...”. Odpowiednio skorygować zapisy w tabeli na stronie 98 i 99.</p>	<p>opracowywania mpzp na obszarach przekroczeń będzie wynikał z prawa miejscowego jakim jest Program ochrony powietrza</p>
9	<p>Str. 99 – wydaje się niemożliwe lub niezrozumiałe, dokonywanie sprawozdań z realizacji POP na podstawie uchwalanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie zagadnień: skali czasowej osiągnięcia redukcji stężenia zanieczyszczenia, wskaźników zmian monitorowania postępu, liczbę zmian wprowadzonych w mpzp uwzględniających POP oraz podanie szacunkowej wysokości całkowitej kosztów (w PLN/euro)</p>	<p>Uwzględniono częściowo - Forma tabeli sprawozdawczej (bez względu na rodzaj działań naprawczych) wynika z załącznika nr 6 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 1034), dlatego pod tabelą została zamieszczona informacja „Wskaźnik(i) monitorowania postępu – należy wypełnić jeżeli są dostępne informacje”. Np. jeżeli jakieś działanie jest wykonywane bezkosztowo, to w odpowiednią komórkę należy wpisać „0” lub „bez kosztów”. Jeżeli odpowiedni zapis w mpzp spowoduje redukcję emisji to należy określić czy redukcja ta będzie krótkoterminowa, średnioterminowa, czy długoterminowa.</p> <p>Zapis „liczbę zmian wprowadzonych w mpzp uwzględniających POP” zmieniono tak, aby był bardziej zrozumiały.</p>
10	<p>Projekt POP w niewystarczającym zakresie analizuje wpływ wprowadzenia ekologicznego transportu zbiorowego, w tym tramwajów, systemu ITS, budowy ścieżek rowerowych, realizacji zieleni przyulicznej często o charakterze alejowym, zieleni parkowej: Centralny, Podzamcze, itp., itd., nie wykazuje wszystkich znaczących źródeł emisji punktowej, nie wskazuje</p>	<p>Należy mieć na uwadze, iż projekt POP zgodnie z wymogami prawa został wykonany za rok 2014 i uwzględniono w nim wszystkie zmiany w komunikacji i ruchu jakie były wprowadzone do tego roku w Olsztynie. Wzięto pod uwagę pomiary natężenia ruchu, które gmina wykonuje w ramach ITS. Pomiary natężenia ruchu są podstawą do wyznaczenia emisji liniowej. Zagospodarowanie przestrzenne, w tym obszary zieleni są uwzględniane w modelowaniu. Na terenie Olsztyna zinwentaryzowano 273 źródeł punktowych emisji pyłu zawieszonego PM10, a ponieważ wzięto pod uwagę pozwolenia</p>

Lp.	Treść uwagi/wniosku	Odniesienie do uwag/wniosków
	<p>konkretnie jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrożenie POP.</p>	<p>zintegrowane i pozwolenia na emisję gazów i pyłów wydane od 2005 r. nie ominięto żadnych znaczących punktowych źródeł pyłu.</p> <p>Natomiast:</p> <ul style="list-style-type: none"> - natężenie ruchu pomimo wszelkich działań gminy stale rośnie, - szacuje się, że sektor transportu odpowiada jedynie za ok. 10% emisji zanieczyszczeń do powietrza w kraju, ze względu na duży udział ekologicznych źródeł ciepła w sektorze komunalnym oraz znaczące natężenie ruchu w Olsztynie, w części obszarów w mieście w stężeniach pyłu zawieszonego PM10 przeważa emisja z komunikacji, jednak w obszarze przekroczeń przeważa emisja z ogrzewania indywidualnego, - w odniesieniu do większości substancji zanieczyszczających emisja punktowa (przemysł i energetyka zawodowa) nie jest główną przyczyną wysokich stężeń zanieczyszczeń w powietrzu. Szacuje się, że udział źródeł przemysłowych stanowi 5% emisji krajowej. W ciągu ostatnich kilkunastu lat obserwowane jest istotne obniżenie emisji ze źródeł przemysłowych, co wynika ze stosowania rozwiązań techniczno-technologicznych (stosowanie technologii BAT, systematycznie działania modernizacyjne, w tym m.in. stosowanie wysokosprawnych urządzeń redukcji emisji – redukcja pyłu w większości instalacji przemysłowych i energetycznych przekracza 95%) oraz prawnych (pozwolenia zintegrowane, standardy emisyjne), ponadto uwzględniając wysokości wyrzutu spalin (wysokie kominy) stężenia pyłu PM10 z emitorów punktowych są bardzo niskie. <p>Jednostkami odpowiedzialnymi za wdrożenie poszczególnych działań w POP, wskazanymi w harmonogramie rzeczowo-finansowym są: organ wykonawczy gminy, podmioty i osoby fizyczne, użytkownicy, administratorzy lub właściciele obiektów – odbiorcy końcowi, zarządcy dróg, WIOŚ, Policja, Inspekcja Ruchu Drogowego oraz Straż Miejska, organ wykonawczy województwa, organizacje i stowarzyszenia ekologiczne. Program ochrony powietrza po uchwaleniu jest aktem prawa miejscowego, a więc zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska powinien zawierać normy generalne, określające adresata jako element klasy podmiotów wyodrębnionych ze względu na posiadanie wspólnej cechy lub zespołu cech, nie może zaś wskazywać konkretnych podmiotów.</p>

5. Wyniki postępowania dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Procedura uzgadniania oddziaływań transgranicznych jest wyszczególniona w przepisach ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.)* i dotyczy wszelkich planów, programów i strategii, których realizacja mogłaby znacząco wpłynąć na środowisko i zdrowie mieszkańców innego kraju (zwanego stroną narażoną).

W przypadku Olsztyna oddalonego od najbliższej granicy (z Rosją w Bezledach), o około 90 km, trudno przypuszczać, iż planowane działania i inwestycje będą miały zasięg transgraniczny.

Jednoznacznie należy stwierdzić, że zaproponowane w Programie działania naprawcze w żadnym stopniu nie mogą powodować uciążliwości poza granicami Polski. Zasięg negatywnych skutków środowiskowych w postaci krótkotrwałych i okresowych uciążliwości związanych z remontami, termomodernizacjami budynków lub budową sieci ciepłej w zasadzie może sięgać kilkudziesięciu lub kilkuset metrów od prowadzonej inwestycji. Dominujący przepływ mas powietrza – z sektora zachodniego może spowodować, iż pozytywny wpływ działań związanych z ograniczeniem emisji do powietrza oraz redukcją stężeń zanieczyszczeń będzie w niewielkim stopniu oddziaływał transgranicznie, poprzez obniżenie tła zanieczyszczeń.

6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentów.

Zagadnienia dotyczące monitorowania realizacji Programów ochrony powietrza oraz przekazywania informacji na ten temat do odpowiednich organów administracji zostały uregulowane w ustawie *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1028).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych w § 5 pkt 1 stanowi, że w części wyszczególniającej ograniczenia i zadania wynikające z realizacji Programu wskazuje się organy administracji właściwe w sprawach:

- przekazywania organowi określającemu plan informacji o wydawanych decyzjach, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów programu/planu;
- wydania aktów prawa miejscowego;
- monitorowania realizacji poszczególnych zadań programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych.

Ponadto, w ustawie *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2016 r. poz. 672, z późn. zm.) w art. 94 ust. 2, 2a i 2b unormowano, iż:

- zarząd województwa przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska informację o uchwaleniu przez sejmik województwa programów ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych,
- zarząd województwa, co 3 lata, przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska sprawozdanie z realizacji programów ochrony powietrza, o których mowa w art. 91, oraz planów działań krótkoterminowych, o których mowa w art. 92, począwszy od dnia wejścia w życie uchwały w sprawie określenia programu ochrony powietrza lub planu działań krótkoterminowych do dnia zakończenia realizacji odpowiednio tego programu lub planu,
- jeżeli realizacja programu ochrony powietrza lub planu działań krótkoterminowych jest zaplanowana na okres krótszy niż 3 lata, sprawozdanie, o którym mowa w ust. 2a, zarząd województwa przedkłada najpóźniej 6 miesięcy po zakończeniu realizacji tego programu lub planu.

Monitoring skutków realizacji postanowień dokumentów będzie prowadzony dwutorowo:

1. Na bieżąco na podstawie pomiarów stężeń pyłu zawieszonego PM10 na stacji monitoringowej tła miejskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska zlokalizowanej w Olsztynie przy ul. Puszkina (pomiar pyłu zawieszonego PM10 wykonywane metodą manualną i automatyczną).
2. Na podstawie corocznych sprawozdań (składanych do 30 czerwca po zakończeniu roku objętego okresem sprawozdawczym) z realizacji działań naprawczych składanych przez Prezydenta Miasta Olsztyn do

Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego zgodnie z zamieszczonymi w „Programie...” tabelami: nr 16 „Sprawozdanie z realizacji programu ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn dla działań wynikających z POP” oraz nr 17 „Sprawozdanie z realizacji programu ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn, dla działań uwzględnionych w Programie Ochrony Powietrza, wynikających z innych dokumentów lokalnych”.

Ww. sprawozdania będą podstawą do monitorowania przez zarząd województwa osiągniętego efektu ekologicznego w zakresie redukcji wielkości emisji w strefie. Na podstawie przekazywanych sprawozdań z realizacji działań naprawczych, a także w oparciu o wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza prowadzonych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, zarząd województwa powinien dokonywać co 3 lata szczegółowej oceny wdrożenia Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Olsztyn, która powinna sugerować ewentualną korektę kierunków działań i poszczególnych zadań. Ocena powinna być poparta wynikami modelowania matematycznego, jako metody wspomagającej i uzupełniającej techniki pomiarowe.

Zarząd województwa, co 3 lata, będzie przekazywał ministrowi właściwemu do spraw środowiska sprawozdanie z realizacji Programu ochrony powietrza, począwszy od dnia wejścia w życie uchwały w sprawie określenia Programu ochrony powietrza do dnia zakończenia realizacji tego Programu.